

schränkt als bei *aterrima*. Analis den Rand m.o.w. erreichend.

Länge 2.6 mm. Weibchen nicht bekannt.

Nach fünf Exemplaren beschrieben, vom 7. bis 22. April 1935 in San Remo, Italien von P. I. Sala de Castellarnau S. J. gefangen, der mir auch über stundenlange Tanzflüge dieser von ihm beobachteten Art berichtete. Holotype vom 22. IV. in meiner Sammlung.

Die Art scheint auch in Andulazien vorzukommen; ich besitze von dort ein ♂, das aber kleiner ist und ganz rötliche Vorderschienen und -tarsen hat.

4. *Conicera cisalpina* n. sp. ♂ ♀.

Von den drei Gruppen, in welche ich die europäischen Arten der Gattung *Conicera* 1929 einteilte, war bislang die erste nur durch die einzige Art *C. atra* Meig. vertreten; es konnte aber kaum zweifelhaft sein, dass es neben ihr noch andere geben werde, da die andern beiden Gruppen je eine ganze Reihe von Arten aufweisen. Jetzt finde ich in der Tat eine solche mit *atra* in den wichtigsten Gruppenmerkmalen übereinstimmende neue Art in derselben Sendung von der italienischen Riviera, die ich von P. I. Sala de Castellarnau S.J. erhielt.

Männchen. — Färbung wie bei *atra* Meig., p¹ dunkel, ihre Tarsen schwärzlich und t¹ braun. Beborstung der Stirn, Fühler etc. wie bei *atra*, die Tasterborstchen etwas länger. Thorax und Abdomen wie bei *atra*. Hypopyg etwas kleiner und länglicher, die nach hinten gerichteten Zangen des Oberteils wie bei *atra* zugespitzt, aber im Umriss (von der Seite gesehen) von etwas anderer Form, im ganzen etwas stärker als bei *atra* behaart. Der innere Kopulationsapparat ist bei beiden Arten verschieden; bei *atra* sieht man rechts eine mit kräftigen schwarzen Zähnen besetzte gebogene Platte, bei der gegenwärtigen Art nicht. An den Beinen besteht der Hauptunterschied darin, dass die unterhalb der Mitte der Hinterschienen bei beiden Arten vorkommende Borste bei *cisalpina* deutlich schwächer ist als die längere der beiden Borsten des obern Borstenpaares, bei *atra* ist sie bekanntlich auffallend stark. Ferner tritt die Borstchenreihe an den Vorderschienen unterhalb der kleinen Einzelborste kaum hervor. Die Flügel sind zwar fast ebenso klar wie bei *atra*, aber die Hinterrandadern (von m¹ ab) sind weniger blass. Randader nur 0.4 (bei *atra* 0.43), etwas länger bewimpert. Abschnittsverhältnis annähernd 5½ : 2. m¹ am Grunde weniger gebogen, mehr an *similis* Hal. erinnernd.

Körperlänge 1.6 mm. Nach einem Ex. beschrieben, San Remo 26. III. 1935, Sala leg. Ich besitze auch ein ♂ von Turin, XI. 1907, Bezzi leg.

Weibchen. — Es liegt ein mehrere Woche später erbeutetes ♀ vor, das wohl zu dieser Art gehören wird, da die Hinterschienenbeborstung die gleiche ist wie ♂; auch die Randaderlänge (0.41) stimmt. Abschnittsverhältnis nahezu 2 : 1. Das Tierchen fand sich unter einem Stein mit Ameisen, hat aber vermutlich mit Ameisen nichts zu tun.

EENIGE OPMERKINGEN BIJ DE IN 1933 EN 1934 VOOR HET MUSEUM VERZAMELDE HYMENOPTERA

door

J. Koornneef.

Vervolg.

Bij dezelfde gelegenheid sprak ik over de moeilijke onderscheiding der *Athalia*-soorten wegens de onstandvastigheid in het gekleurde of niet-gekleurd zijn van de uiteinden der schenen. Een in copula geprepareerd paartje, buitgemaakt te Valkenburg door wijlen P. H. Dettmer, en waarvan ik het ♂ voor een *lineolata* Lep. en het ♀ voor een *glabricollis* Ths. houd, levert het „sprekende” bewijs, dat zelfs de dieren zelf het „oordeel des onderscheids” niet hebben!

Een voor ons land nieuwe bladwesp is *Arge ciliaris* L.; wijlen P. Dettmer ving een ♀ te Valkenburg, 25. VII. '27, de heer Maessen twee ♂ te Borgharen, 26. VIII. '34. Het dier behoort tot de geheel zwartblauwe *Arge*'s en onderscheidt zich van de voor Nederland reeds bekende *A. fuscipes* Fall. hoofdzakelijk door de geringere grootte en door de witte basis der achterschienen. Beide soorten zijn dan ook volgens Enslin (t. a. p. p. 601) niet met zekerheid te scheiden. Zoolang echter niet voldoende uitgemaakt is, of de twee soorten één zijn, mogen we ze gescheiden houden.

Ditzelfde is het geval met de halmwesp *Hartigia linearis* Schrank, S. Pieter, 15. VI. '33, die slechts geringe verschillen toont met *H. xanthotoma* Evers. Het verschil zit voor een goed deel in het formaat: de eerste meet 12—18 mm, de tweede 10—12; het exemplaar in de verzameling is 14 mm. Ik weet niet, wat ik kiezen zal!

Door een eigenaardig mengelmoes van kenmerken is *Allantus Schaefferi* Kl. (♀ gevangen te Brunssum 20. VIII. '34, door Gielkens) een bladwesp, die heel handig tusschen de verwante soorten *arcuatus* Forst., *omissus* Forst. en *marginellus* F., benevens derzelver — zooal niet talloze, dan toch talrijke — variëteiten weet heen te zeilen en toch volgens Enslin een standvastige soort is. Men zou in het kort kunnen zeggen, dat ze zich onderscheidt door: weinig of niet bruin gekleurde radiaalcel der voorvleugels + witte bovenlip + zwarte schouderdeksels + roodgele scheentoppen en tarsen. Volgens de oude naamlijst van Snellen van Vollenhoven werd deze soort gevangen te Brummen, de Steeg en Breda; Oudemans heeft ze later in zijn bekende naamlijst niet overgenomen. Men mag ze dus thans niet beschouwen als een voor ons nieuw lid van de familie, doch als een „die verloren was, doch wedergevonden is”.

Voor we nu van de bladwespen afstappen, een enkel woord over *Pristophora alnivora* Htg., een ♂ van Limmel, IV. '34 en een van Maastricht, 14. IV. '34, beide ingezonden door den heer Maessen. Niet dat het een zeldzaam dier is, — integendeel: het ergert meermalen de bloemenliefhebbers door het totaal vernielen van hun Akeleien, want daarop — en daarop alleen komt de larve voor. Snellen van Vollenhoven doopte de soort dan ook terecht *aquilegiae*, — terwijl ze met de els

niets heeft uit te staan, zooals de naam *alnivora* zou doen vermoeden. Maar die laatste naam was eerder gegeven en moet dus behouden blijven: een welsprekend bewijs van de dwaasheid van het door dik en dun en tegen beter weten in vasthouden aan een eenmaal aangenomen principe, i.c. de prioriteitswet.

Uit Brunssum komen twee wijfjes van de zeldzame of tenminste nog weinig gevangen sluipwesp *Glypta rufipes* Brischke, van welke soort in 1864 het ♂ beschreven werd. Doordat de vindplaatsopgaven over velerlei tijdschriften verspreid zijn en dikwijls moeilijk te raadplegen, valt het niet te verwonderen, dat verschillende auteurs ieder voor zich, zich voor den ontdekker van het ♀ houden. Dat zou me waarschijnlijk ook overkomen zijn, indien niet in de laatste (22ste) aflevering van het supplement op Schmiedeknecht's „Opuscula Ichneumonologica” (1935) de desbetreffende literatuur vermeld was. Niet vermeld is, dat in 1901 Strobl de hier behandelde soort noemt in „Ichneumoniden Steiermarks” (Mitt. Nat. Ver. f. Steiermark, Jhrg. XXXVIII, p. 21); dan komen nog Ulbricht in „Ichneumoniden der Umgebung Krefelds, 2. Nachtrag” (Mitt. Naturw. Mus. Crefeld, 1913), — Kiss von Zilah in „Beiträge zur Kenntnis der ungarischen und siebenbürgischen Ichneumoniden-Fauna, 2. Beitrag” (Verh. u. Mitt. d. Siebenb. Ver. f. Naturw., Bd. LXXV—LXXVI, 1925—26, p. 97). De verschillen met de oorspronkelijke beschrijving, die deze auteurs opgeven, mag men zeker wel beschouwen als individuele afwijkingen, mede in verband met het verschil in sexe. Hier volge een beschrijving van de Brunssumsche vrouwtjes (het zal me benieuwen of de heer Gielkens ze ook zoo beziet!):

Glypta rufipes Brischke, ♀ Brunssum (Niederlande) 26. VIII. '34: Kopf hinter den Augen stark verschmälert, schwarz, clypeus mit einem dichten Schopf graulicher Haare, der untere Teil rot; Angesicht mit starker Beule; Fühler oben schwarz, unten zum grössten Teil rot; Thorax schwarz, dicht punktiert, glänzend, die Flügeldecken und Schulterbeuten rotgelb; Flügel wenig verdunkelt, Pterostigma gelbrot; Beine ganz rot,

aber die Klauenglieder besonders der Hinterbeine etwas angedunkelt; Legeröhre länger als der Körper. Länge 7 mm, Bohrer 8 à 9 mm.

Van *Lissonota maculata* Brischke (ook een sluipwesp) dacht ik de gelukkige ontdekker van het ♂ (Borgharen, 25.VIII. '34, door J. Maessen) te zijn; uit de tabellen in de laatste aflevering van de meergenoemde Opuscula Ichneumonologica blijkt echter, dat het reeds bekend is; de beschrijving zal wel in de eerstvolgende aflevering staan, zoodat we ons oordeel, of het hier werkelijk voor ons staat, voorloopig dienen op te schorten.

Tot slot van deze sluipwespenbespreking dienen we melding te maken van een posthume puzzle van wijlen P. Dettmer: een van hem afkomstige sluipwesp kwam behoorlijk goed overeen met de beschrijving van *Pimpla calobata* Grav., var. *ruficoxis* Ullbr.; eerst na de determinatie bekeek ik de aan de speld stekende etiketjes, luidende: TOKIO, H. Dettmer” en „I. 10. 8. V. 32 (II).” Is dit nu werkelijk een Japanner, of is Tokio de naam van de een of andere buitenplaats in Zuid-Limburg? Wellicht kan hieromtrent P. Schmitz uit de nagelaten aantekeningen van den overledene licht verschaffen.

En nu het Rector Cremers zeker wel verheugende slot: tijdens hun verblijf te Rhenen hebben twee van zijn hommels (en wel *Bombus lapidarius*) het leven geschonken aan... twee vliegen! De lezer zal weten of begrijpen, dat het hier niet een geval van vivipariteit betreft, maar van parasitisme: de larven dezer vliegen (behoorende tot de familie der Conopidae) leven in het achterlijf der hommels, maken daar haar geheele gedaanteverwisseling door en de vliegen breken zich te zijner tijd door de min of meer weeke geledingen tusschen de achterlijfsringen naar buiten, — meestal tusschen het borststuk en den eersten ring. Soms breekt het achterlijf geheel of gedeeltelijk af, maar het gebeurt ook wel, dat de vliegen heel „netjes” weten uit te breken en geen spoor achterlaten, behalve een kleine opening. — De vliegen schijnen mij te zijn *Physocephala rufipes* F., ♀ en een miniatuur-♂.

Rhenen, 17 Mei 1935.

Die Cytheridea der Maastrichter Tuffkreide und des Kunrader Korallenkalkes von Süd-Limburg.

II. DIE GATTUNG CYTHERIDEA.

von J. E. VAN VEEN. ¹⁾

Gattung Cytheridea Bosquet 1850.

Die Schale ist derb; die Oberfläche glatt oder mit Punkten, Knötchen, Grübchen oder Stacheln besetzt. Von der Seite gesehen ist die Schale subtriangulär, eiförmig, elliptisch, Mytilus- oder nierenförmig. Meist ist sie vor der Mitte am höchsten, bisweilen in der Mitte oder dahinter. Der Vorderrand ist gewöhnlich mehr oder weniger

breit gerundet und trägt zuweilen Zähnnchen. Der Hinterrand ist meistens weniger gerundet und bisweilen zugespitzt; an der unteren Ecke findet sich hier an der rechten Klappe bisweilen ein Zahn

¹⁾ Diese Mitteilung ist der vierte Teil der Revision der Ostracoden der Kreide von Süd-Limburg. Der dritte Teil fing an zu erscheinen auf Seite 26 dieser Zeitschrift, Jahrgang 1935.